

RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDAKİ EV METAFORUNUN GÖSTERGEBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

Seda ÇİLİNGİR HAMARAT*

Ezgi KARAATA**

Özet

Ev, tarihin başlangıcından bu yana insanın hayati unsurlarından biri olarak kabul edilmektedir. Resimli çocuk kitaplarında kullanılan ev metaforu, çocuğun içsel dünyasını yansıtan bir imge olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilinçaltında güvenli bir alan olarak tanımlanan ev, çocuğu tüm dış tehditlerden korumaktadır. Ev, çocuğun tüm yaşamsal faaliyetlerini geçirdiği yer olup, sonunda kendisine dönülen yer olarak tasavvur edilmektedir. Bu çalışmada ilk olarak resimli çocuk kitaplarının tarihine dair bir literatür taraması yapılmış ve göstergebilim yöntemi açıklanmaktadır. Ardından; ev metaforunun güvenli alan olarak işlendiği “Zola’nın Fili”, “Boşluk”, “Üzüntü Kapını Çaldığında” adlı resimli çocuk kitaplarında kullanılan ev metaforu göstergebilim yöntemi üzerinden analiz edilmektedir.

Araştırmada literatür taraması ve Roland Barthes’ın göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılmaktadır. Araştırma için belirlenen örneklemelerin seçilme nedeni; “Üzüntü Kapını Çaldığında”, “Boşluk” ve “Zola’nın Fili” adlı eserlerde hikayelerin ortak noktasının çocuk ve güvenli alan olan ev metaforunun ortak bağlamlar içermesinden dolayıdır. Bu çerçevede bahsi geçen kitaplardaki ana karakterlerin hepsi kendi hikayelerinin başlangıç noktalarında ev imgesinin içindeyken hikayenin gelişim bölümlerinde dönüşüm yaşayan karakterler evlerinden ayrılmakta ve hikayelerinin sonunda ise tekrar daha huzurlu hissettikleri, özgüvenlerinin güçlendiği ve güvenli alan olarak metaforik anlamda yeniden inşa etmiş oldukları evlerine geri dönmektedirler. Bu geri dönüşte ise çalışmada incelenen kitaplarda ev imgeleri “güvenli alan” anlamını güçlendirirken aynı zamanda karakterlerin, hikayelerinin sonuna geldiklerinde bir metamorfoz yaşayarak yeni bir başlangıç yaptıkları yer olarak görülmektedir.

Araştırmanın sonucunda örnekleme oluşturan resimli çocuk kitaplarındaki karakterlerin yaşadıkları hikayelerde olduğu gibi, gerçek hayatta da yaşanan olaylar neticesinde kazanılan öğretiler, çocuğun geleceğine yön vermede etkin rol oynamaktadır. Ev metaforunun güvenli alan ve çocuğun büyüme sürecinde yer alan, gerektiğinde korunma ve güvende hissetme, aidiyet duygusu, aile ve terk edilmek zorunda kalınıp yeniden inşa edilmesi gereken çocuğun kendine has biricik dünyası ve o dünyayı çeşitli anlamlarla donattığı zengin bir imge olduğu gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Resimli Çocuk Kitabı, İllüstrasyon, Ev, Metafor, Göstergebilim, Roland Barthes

* Öğr. Gör. İstanbul Topkapı Üniversitesi, Plato Meslek Yüksekokulu, Grafik Tasarımı Programı, sedacilingir@topkapi.edu.tr
Öğrenci, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Grafik Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Programı,
sedacilingir@marun.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-7126-7568

** Doç. Dr. Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü, ezgi.karaata@marmara.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-8064-576X

A SEMIOTIC ANALYSIS OF THE HOME METAPHOR IN CHILDREN'S ILLUSTRATED BOOKS

Abstract

Home has been recognized as one of the vital elements of human beings since the beginning of history. The house metaphor used in children's picture books is an image that reflects the inner world of the child. Subconsciously defined as a safe space, home protects the child from all external threats. Home is the place where the child spends all his/her vital activities and is envisioned as the place to which he/she returns at the end. In this study, firstly, a literature review on the history of illustrated children's books is conducted and the semiotics method is explained. Then, the home metaphor used in the children's picture books "Zola's Elephant", "The Void", "When Sadness Knocks on Your Door", in which the home metaphor is treated as a safe space, is analyzed through the semiotics method.

Literature review and Roland Barthes' semiotic analysis method are used in the research.

The reason for selecting the samples for the research is that the common point of the stories in "When Sadness Knocks at Your Door", "The Void" and "Zola's Elephant" is the child and the metaphor of home as a safe space contains common contexts. In this framework, while all of the main characters in the aforementioned books are in the image of home at the beginning of their stories, the characters who experience transformation in the developmental parts of the story leave their homes and at the end of their stories, they return to their homes where they feel more peaceful, where their self-confidence is strengthened and where they have metaphorically rebuilt as a safe space. In this return, home images in the books analyzed in this study strengthen the meaning of "safe space" and at the same time, it is seen as the place where the characters make a new beginning by experiencing a metamorphosis at the end of their stories.

As a result of the research, the teachings gained as a result of the events experienced in real life, as well as in the stories experienced by the characters in the mentioned children's picture books, play an active role in shaping the future of the child. It is observed that the metaphor of home is a safe space and a rich image that takes place in the child's growth process, providing protection and feeling safe when necessary, a sense of belonging, family and the child's own unique world that has to be abandoned and rebuilt, and endows that world with various meanings.

Keywords: Illustrated Children's Book, Illustration, Home, Metaphor, Semiotics, Roland Barthes

Giriş

İnsanlık tarihi boyunca ev, insanın korunma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Evin insanı tüm dış tehlikelerden koruyan, onu kollayan ve biçimlendiren yer olduğu görülmektedir. Gaston Bachelard'a göre ev insanı gökten inen fırtınalara karşı koruduğu gibi, yaşamdaki fırtınalara karşı da ayakta tutmaktadır (Bachelard, 2014, s.37). Evin varoluşsal olarak çok önemli bir kavram olduğu söylenebilir. Teber'e göre büyük varoluş mücadelesi her şeyden önce güvenli bir mekan arayışı çabası, bir ev arayışidir (Teber, 1999, s. 250). Çocukların da kendi dünyasını evi ve odası olarak algıladığını söylemek mümkündür. Çocuk zamanının büyük bir bölümünü evde ebeveynleri ile geçirmektedir. Bu durum evin güvenli alan olarak algılanmasını güçlendirmektedir. Bilinçaltının kaçma ve bir sığınak arama çabası, insanın korunma ve sığınma mekanı olan eve kaçışına neden olmaktadır (Alagöz, 2023, s.36). İnsan varlığını en güvenli alan olan eve sığınmasıyla gerçekleştirebilmektedir. Bunun yanı sıra evin sarıp sarmaladığı gibi sıkarak boğduğunu, güven veren anahtarın dışarıya çıkışı yasaklayan anahtarla aynı olduğunu ifade etmek mümkündür (Kadıoğlu, 2021, s.294). Bu bağlamda ev içinde hem olumlu

hem de olumsuz bir potansiyel barındırmaktadır. Karakterlerin büyüyebilmesi için evin dışına çıkmaları gerekmektedir. Resimli çocuk kitaplarındaki karakterlerin kendilerini gerçekleştirdikleri alanlar orman, park, bahçe, sokak vb. evin dışındaki alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı araştırmacılar insan ruhunun ev ile özdeşleştiğini ifade etmektedir. Gaston Bachelard'a göre ev insan ruhunu çözümlenmek amacıyla ele alınabilecek bir kavramdır (Bachelard, 2014, s.31). Bu bağlamda evin insan ruhu gibi bir ruha sahip olduğunu, evin de içinde barındırdığı insanların ruh hallerini yansıttığını ifade etmek mümkündür. Çalışmada Zola'nın Fili, Üzüntü Kapını Çaldığında ve Boşluk kitaplarındaki ev metaforunun olduğu sahnelerin göstergebilimsel olarak analizi yapılmaktadır. Bu çalışmayla birlikte ev metaforunun anlamlandırılmasının grafik tasarım alanına alternatif bir katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Resimli Çocuk Kitapları Tarihine Kısa Bir Bakış

İnsanlığın iletişim kurmasının yazının bulunmasından çok önce mağara duvarlarına resimler yapılmasıyla başladığını söylemek mümkündür. Resimli çocuk kitaplarının tarihi illüstrasyonun ilk kez kullanıldığı mağara resimlerine kadar gittiği ifade edilebilmektedir. Avrupa mağara sanatının en iyi örneklerinin Buzul çağının son döneminde M.Ö. 15.000-10.000 yılları arasında Fransa'nın güneybatısı ve İspanya'nın kuzeyinde tasvir edilmektedir (Graham-Dixon, 2010, s.38). Mağara resimlerine bizon, sığır, at, aslan gibi hayvanların tasvir edildiği görülmektedir. Bu resimlerin hangi amaçla yapıldığı kesin olarak bilinmemekle birlikte ritüel, büyü, avda şans getirmesi gibi nedenler sebebiyle yapıldığı düşünülmektedir.

Resim 1: Bir at resmi, Lascaux Mağarası

Resimli çocuk kitaplarını, hedef kitlesi çocuklar olan ve metni az olup resmi daha çok olan resimli kitaplar olarak tanımlamak mümkündür. Resimli çocuk kitapları, çocukların zevk alabileceği, eğlenirken öğrenebileceği ve onlara düş dünyasının kapılarını aralamayı başaran görsel öğelerden ve dilsel metinlerden oluşmuş kitaplardır (Şahin, 2014, s. 1311). Çocuk, resimli çocuk kitabı aracılığıyla iç dünyasını keşfedebilmektedir. Aynı zamanda resimli çocuk kitapları bir çocuğun dış dünyaya ilişkin en önemli etkenlerden biri olarak ifade edilmektedir (Dağ, 2015, s.50). Çocuk, resimli çocuk kitapları vasıtasıyla dış dünya ile ilk bağlantılarından birini kurarak hayal gücünü pekiştirmektedir. Resimli kitaplar sanat ve metni harmanlayarak anlam yaratmaktadır (Prudhoe, 2003, s.6). Resimli çocuk kitapları çocuğun psikoseksüel gelişiminin sağlıklı bir şekilde ilerlemesine de katkı sağlamaktadır. Pek çok masal ve resimli çocuk kitabı çocuğun preödipal dönemden ödipal döneme sağlıklı bir şekilde geçmesini bilinçdışı olarak ifade etmektedir. Çocuk bunun bilinç düzeyinde farkında olmasa dahi mesaj bilinçdışı tarafından algılanmaktadır. Resimli kitaplar, çocuklara yazıldığı dili tanıtırken aynı zamanda onları hayali bir dünyaya da davet etmektedir (McCannon, Thornton ve Williams, 2008).

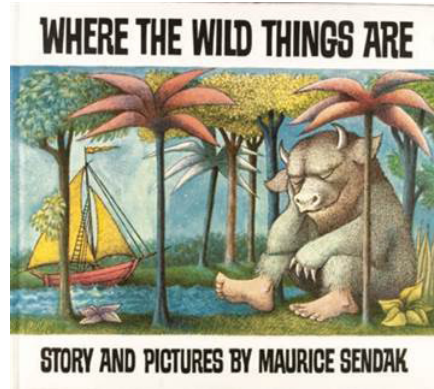
Resimli çocuk kitaplarının ilk ortaya çıkışı 1650'li yıllara uzanmaktadır. İlk resimli çocuk kitabının John Amos Comenius'un Orbis Pictus'u olduğu kabul edilmektedir. Bir ders kitabı olan Orbis Pictus, ağaç baskı tekniyle üretilmiş olup ünü dünyaya yayılan bir kitaptır. John Newbery'in A Little Pocket Book kitabı ise alfabelerden tekerlemelerin oluşturulduğu ilk resimli çocuk kitaplarından birisidir.

Kitabın içerisinde inisiyal harflerin ve illüstrasyonların kullanımından oluşmaktadır. Resimli çocuk kitabı tarihinde önemli bir rol oynayan bir diğer kitap ise Heinrich Hoffman'ın Struwellpeter adlı çocuk kitabıdır. Karışık tekniğin kullandığı kitapta yaramazlık yapan karakterlerin başlarına gelen trajik olaylar konu edinmektedir. Kitapta çorbasını içmeyi reddeden bir çocuk incelerek ölürken, parmağını sürekli emen bir çocuğun berber tarafından eli kesilmesi gibi resimlemeler barındıran kitapta çocuklar için oldukça ürkütücü hikayeler olduğu görülmektedir.

Resim 2: Hoffman, Struwellpeter Kitabından İllüstrasyon

Ondokuzuncu yüzyılda ise Randolph Caldecott, önceden hiç olmayacak şekilde resim ve metin ilişkisini ilk kez kullanan illüstratördür (Salisbury ve Styles, 2012, s.16). Resimli çocuk kitapları illüstratörlerine Amerika'da her yıl Randolph Caldecott anısına "En iyi Amerikan Resim Kitabı" ödülü verilmektedir. Beatrix Potter ise The Tale of Peter Rabbit kitabıyla ün sahibi olmaktadır. Kitap 45 milyondan fazla satması ve çok sevilerek pek çok ürüne dönüşmesiyle sanatçıya sabit bir gelir sağlamaktadır (Doyle, 2018, s.727). Tavşan Rabbit'in maceralarının aktarıldığı kitapta suluboya tekniği kullanılmaktadır. Wanda Gag "The Millions of Cat" kitabıyla metin-ingenin ilişkisinin etkili bir şekilde kullanımıyla resimli çocuk kitabı tarihinde dikkatimizi çekmektedir. Dr. Seuss'un "The Cat In The Hat" kitabı nükteli anlatımı ve minimal çizgileriyle yayınlandığı döneme damga vurmuş bir diğer çocuk kitabıdır. Maurice Sendak Caldecott ödüllü "Where The Wild Things Are" adlı kitabı ile özgün tarzı ve yaratmış olduğu karakterle alanda mihenk taşı konumunda olduğunu ifade etmek mümkündür. Alex'in maceralarının anlatıldığı kitapta, çocuğun preödpal dönemden ödpal döneme geçişi konu edinmektedir. Kitabın sonunda Alex ödpal kompleksinin üstesinden gelerek öfkesini dönüştürüp, reddetmiş olduğu yemeği yiyecektir. Karakter dönüşümünü evinden çıkıp, vahşi hayvanların olduğu bir ülkeye giderek gerçekleştirmektedir. Tıpkı makalede seçilen kitaplardaki karakterler gibi Alex de kendini ancak evden çıktığında keşfedebilmektedir.

Resim 3: Maurice Sendak, "Where The Wild Things Are" Kitap Kapağı İllüstrasyonu

Eric Carle “The Very Hungry Caterpillar” adlı kitabında kolaj tekniği ile üretmiş olduğu tırtıl karakteri çocuklara ilham olmaya devam etmektedir. Leo Lionni’nin Pezzotino adlı kitabı küçük bir parçacığın kendini aramasını konu edinmektedir. Kitapta pastel ve ebru tekniği bir arada kullanılmaktadır. Chriss Van Allsburg, The Mysteries of Harris Burdick adlı kitabında hayali karakter Harris Burdick’in yaratmış olduğu hikayelerin illüstrasyonlarını üretmektedir. 1990’lı yıllardan itibaren günümüze resimli çocuk kitabı illüstrasyonu oldukça yol kat ettiği görülmektedir. Hızla gelişen teknoloji tekniklerin de artmasını ve çeşitlenmesine katkı sağlamaktadır. Günümüzde resimli çocuk kitabı illüstratörleri arasında Axel Scheffler, Shaun Tan, Sara Fanelli, Isidro Ferrer, Erin E. Stead vb. pek çok illüstratör resimli çocuk kitabı alanında çalışmalarını sürdürmekte ve hayal dünyalarını okuyucu ile paylaşmaya devam etmektedir. Ülkemizde bu alanda çalışan illüstratörler arasında Gonca Mine Çelik, Merve Erbilgiç, Çağrı Odabaşı, Gökçe İrtan Girgin, Merve Atılğan, Hülya Erdil Çakıroğlu örnek olarak gösterilebilmektedir. Bu sanatçılar aile, dostluk, doğa, göç, orman, hayvan gibi temalarda çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Roland Barthes’in Göstergebilimsel Analiz Yöntemine Kısa Bir Bakış

Göstergebilim, göstergelerin incelendiği bilim dalı olarak tanımlanmaktadır. Göstergebilim, Charles Peirce ve Ferdinand de Saussure tarafından ortaya atılmıştır. İşaretlerin incelendiği bir bilim dalı olan göstergebilim (semiyotik), insanların kelimeler, sesler ve imgelerden nasıl anlamlar çıkardığını anlamaya çalışmaktadır. Semiyotik bilgisi, bir tasarımcının çalışmalarına çok sayıda katman üzerinden kitleye erişebilecek göndermeler yerleştirmesini sağlamaktadır (Ambrose ve Harris, 2012, s. 66).

Göstergebilim alanında çalışan uzmanlardan biri de Roland Barthes’tir. Roland Barthes bir göstergenin gösteren(düz anlam) ve gösterilenden (yan anlam) oluştuğunu ifade etmektedir. Düz anlam kavramın akla ilk gelen anlamıken, yan anlam sembolik açıdan anlamını içermektedir. Gösteren düz anlamken, gösterilen yan anlam olarak tanımlanmaktadır. Barthes’in gül örneği göstergeyi açık bir biçimde tanımlamaktadır. Buna göre gül göstergesi, göstereni bir çiçek türü olan gül iken, sevilen birine hediye edilmesiyle romantik bir aşkın gösterileni olarak karşımıza çıkmaktadır (Bircan, 2015, s.23).

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, araştırmanın evren ve örnekleme hakkında bilgi verilmektedir.

Bu çalışmada literatür taraması ve göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılmaktadır. Resimli çocuk kitaplarının tarihinin incelenmesinde ve araştırma için seçilen kitapların belirlenmesinde literatür taraması yöntemi kullanılmış olup, örneklemlerdeki illüstrasyonların analizi için göstergebilimsel analiz metodu kullanılmaktadır.

Araştırmanın evrenini resimli çocuk kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini “Zola’nın Fili”, “Üzüntü Kapını Çaldığında”, “Boşluk” adlı resimli çocuk kitapları oluşturmaktadır. Örneklemler, Roland Barthes’in göstergebilim metodu yöntemine göre incelenmektedir. Göstergebilim uzmanı Roland Barthes’in çalışmalarında görsel göstergeleri incelemesi sebebiyle ilgili çalışmada Roland Barthes’in göstergebilimsel analiz metodu kullanılmaktadır. Bu çalışma kapsamında seçilen ev metaforu gösterge, gösteren ve gösterilen başlıkları altında incelemeye tabii tutulmaktadır.

Aşağıdaki kısımda “Zola’nın Fili”, “Üzüntü Kapını Çaldığında”, “Boşluk” adlı kitaplarda kullanılan ev metaforunun olduğu sahneler göstergebilimsel açıdan incelenmiştir. Araştırmada incelenen kitaplarda sahneler karşılıklı iki sayfadan oluşmaktadır. Çalışma yalnızca ev ve evin bölümlerindeki metaforların kullanıldığı sahnelerin incelenmesiyle sınırlandırılmaktadır.

Zola'nın Fili Kitabına Giriş

Kitabın Adı: Zola'nın Fili

Yazar: Randall De Seve

İllüstratör: Pamela Zagarenski

Baskı Yılı: 2021

Teknik: Karışık Teknik

Zola'nın Fili adlı çocuk kitabı, bir çocuğun mahalleye yeni taşınan Zola adlı çocukla arkadaş olma arzusunu konu edinmektedir. Arkadaş edinme konusunda kaygıları olan karakter, arzusunu eyleme dökmemektedir. Bunun yerine Zola ile ilgili çeşitli fanteziler üretmektedir. Bu fanteziler Zola'nın filinin olmasını ve filiyle birlikte çeşitli aktiviteler geçirmelerini konu edinmektedir. Oysa ki Zola'nın da diğer çocuk karakter gibi son derece yalnız ve mutsuz olduğu dikkati çekmektedir. Zola da diğer karakterle arkadaş olmak istemekte fakat bu arzusunu eyleme dönüştürememektedir. Kitabın sonunda diğer çocuk karakter, kaygısını sona erdirecek olan tanışma eylemi için güvenli alan olan evinden çıkar ve Zola ile arkadaş olurlar. Karakterin içsel arzusu güvenli alan olan evinden çıkmasıyla yerine getirilmektedir. Karakter evinden çıkıp Zola'nın evine gitmesiyle Zola ile arkadaş olmaktadır ve arkadaş edinmeye dair duyduğu korkuyu nihayete erdirmektedir.

Zola'nın Fili Kitabındaki Ev Metaforunun Göstergibilimsel Açıdan İncelenmesi

Resim 4 Görüntüsel Anlatım

Resim 4'te yer alan anlatıda Zola karakteri kafasında sarı bir kuşla mutsuz bir şekilde oturmaktadır. Önünde kızarmış iki dilim tost ekmeği vardır ve tost ekmeğinin yerleştirildiği kutuda "Dikkat", "Ağır yük" gibi yazılar bulunmaktadır. Sahnenin sol kısmında pek çok kutu bulunmaktadır ve kutuların tavana doğru uzandığı görülmektedir. Odanın büyük bir kısmının boş bırakılması dikkati çekmektedir.

Resim 4:

Yazar: Randall de Seve, İllüstratör: Pamela Zagarenski
"Zola'nın Fili", 2021, Karışık Teknik.

Gösterge Çözümlemesi

Tablo 1: Resim:4 gösterge çözümlemesi

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Nesne	Çok sayıda tasvir edilmiş büyük kutu	Karakterin içsel olarak sıkışması
Mekan	Mekanda boşluk kullanımı	Karakterin içsel boşluğu

Freudyan sembolizmde kutu nesnesi kadın, dolayısıyla bilinçaltı gibi kavramlara karşılık gelmektedir (Dönmez, 2014, s. 44). Zola'nın etrafındaki büyük boş kutular karakterin içsel olarak sıkışmasını yansıttığını söylemek mümkündür. Etrafa dağılmış olan kutular, Zola'nın dağılmış zihninin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Mekandaki boşluk kullanımı ise metaforik olarak karakterin içindeki boşluğu yansıtmaktadır. Zola arkadaş edinmeye dair herhangi bir girişimde bulunmamaktadır. Bu durum Zola'yı üzdüğünden içindeki boşluk, mekandaki boşluk imgesiyle gösterilmektedir. Koyu mavi renk kullanımıyla etraftaki olumsuz atmosferin pekiştirildiği ifade edilebilmektedir.

Resim 5 Görüntüsel Anlatım

Resim 5'de yer alan anlatıda Zola kafasındaki sarı kuşla birlikte cenin pozisyonunda uzanırken betimlenmektedir. Etrafında boş kutularla kuşatılmaktadır. Boş kutuların ev şeklinde tasvir edilmesi dikkati çekmektedir. Mekanda boşluk kullanımı bu sahnede de kendine yer bulmaktadır. Solda Zola'nın yeni evlerine taşınmasında yardımcı olan bir işçi çivi çakarken betimlenmektedir. Renk olarak mavinin koyu tonlarının kullanıldığı görülmektedir.

Resim 5:

Yazar: Randall de Seve, İllüstratör: Pamela Zagarenski
“Zola'nın Fili”, 2021, Karışık Teknik.

Tablo 2: Resim 5'in gösterge çözümlemesi

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Nesne	Ev şeklindeki boş kutular	Zola'nın kendi içinde olan boşluklar
Mekan	Mekanda boşluk kullanımı	Karakterin içsel boşluğu

Ev şeklinde olan kutular Zola'nın içsel boşluğunun yansıması olarak yorumlanabilmektedir. Pek çok ev şeklindeki kutu metaforik olarak aileyi imgelemektedir. Zola ise bu evlere kayıtsız bir şekilde uzanmakta ve kulaklarını kapatır bir şekilde betimlenmektedir. Karakterin savunmasız olduğuna dair hissiyat cenin şeklinde betimlenmesiyle ortaya koyulmaktadır. Cenin pozisyonu, anne rahmine geri dönüşü simgelemektedir (Özden, 2013, s.207). Mavinin koyu bir tonunun kullanılmasıyla sahnedeki depresif duygunun pekiştirildiğini söylemek mümkündür.

Resim 6:

Yazar: Randall de Seve, İllüstratör: Pamela Zagarenski,
“Zola’nın Fili”, 2021, Karışık Teknik.

Resim 6 Görüntüsel Anlatım

Resim 6’da yer alan anlatıda karakter güvenli alan olan evinden çıkarken betimlenmektedir. Kendi evinden çıkarak Zola’nın evine doğru gelmektedir. Sahnenin solunda elinde renkli balonlar olan bir adam tasvir edilmektedir. Canlı renklerin kullanıldığı sahnede olumlu duyguların hakim olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Resim 6’nın gösterge çözümlemesi

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Eylem	Karakterin evin dışına çıkması	Karakterin korkusunu yenmesi, hayata karışması

Karakterin evi ilgili sahneyle birlikte korkusuyla yüzleştiği bir mekan konumuna gelmektedir. Karakterin güvenli alan olarak gördüğü ev onu ileri götürememektedir ve fanteziler kurmasına neden olmaktadır. Karakter bu olumsuz duygularından Zola’nın evine gitmesiyle kurtulmaktadır. Karakter, Zola’nın evine giderek arkadaş edinmeye dair duyduğu olumsuz duygulardan arınmaktadır.

Üzüntü Kapını Çaldığında Kitabına Giriş

Kitabın Adı: Üzüntü Kapını Çaldığında

Yazar: Eva Eland

İllüstratör: Eva Eland

Baskı Yılı: 2019

Teknik: Karışık Teknik

Örneklem olan seçilen kitap, bir çocuğun üzüntü duygusunun ansızın evine gelmesini ve hayatını değiştirmesini konu edinmektedir. Üzüntü su yeşili renge şeffaf ve çocuktan oldukça büyük bir şekilde betimlenmesiyle dikkati çekmektedir. Üzüntü duygusu çocuğun hayatına geldiğinden itibaren onu büyütme ve dönüştürmektedir. Çocuk evinden ormana giderek üzüntü duygusunun üstesinden gelebilmektedir. Hayat, evin dışındadır ve karakterin erginleyebilmesi için evinin dışına çıkması gerekmektedir.

Resim 7:

Eva Eland, “Üzüntü Kapımı Çaldığında”, 2019, Karışık Teknik.

Üzüntü Kapımı Çaldığında Kitabındaki Ev Metaforunun Göstergebilimsel Açıdan İncelenmesi

Resim 7 Görüntüsel Anlatım

Resim 7’de yer alan anlatıda üzüntü karakteri, çocuğu takip ederken betimlenmiştir. Karakterlerin sahnenin sol köşesine yerleşimi, üzüntü karakterinin çocuğun peşinde olduğunu göstermektedir. Sahnenin büyük bir kısmı boşlukla kuşatılmaktadır. Karakterlerin sağında bir sehpa, sehpanın üstünde solmuş bir çiçek ve üzüntü karakterinin getirmiş olduğu bir bavul bulunmaktadır. Görselde karakter olarak yalnızca çocuk ve üzüntü karakterinin konumlandırıldığı görülmektedir.

Gösterge Çözümlemesi

Tablo 4: Resim 7’nin gösterge çözümlemesi

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Mekan	Ev	Çocuğun güvenli alanı
İnsan	Evde yalnız olan çocuk	Karakterin içsel yalnızlığı

Yedinci resimde üzüntü karakteri elinde bavuluyla çocuğun güvenli alanına sızmaktadır. Üzüntü karakteri ansızın gelmesiyle çocuğun güvenli alanını tehdit etmektedir. Ev içerisinde ebeveynlerin olmaması ve çocuğun yalnız betimlenmesi, çocuğun içsel yalnızlığının bir karşılığı olarak okunabilmektedir. Çocuğun yalnız betimlenmesiyle üzüntü duygusunun çocuğu yalnızlaştırdığını ve bu duygunun üstesinden kendi başına gelmesi gerektiği gösterilmektedir.

Resim 8:

Eva Eland, “Üzüntü Kapımı Çaldığında”, 2019, Karışık Teknik.

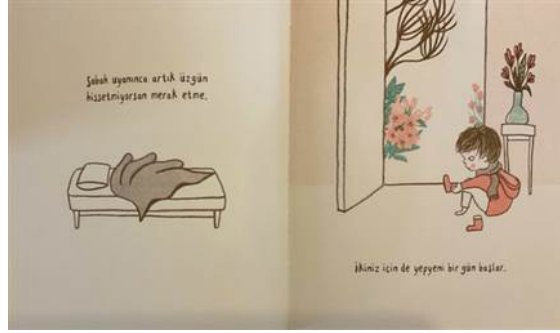
İlgili sahnede çocuk üzüntü karakteriyle vakit geçirmektedir. Onunla müzik dinlemekte, sıcak çikolata içmektedir. Üzüntü karakterini hayatından dışlamak yerine onunla vakit geçirmeye yönelmektedir. Çocuk güvenli olan evinden çıkmasıyla birlikte üzüntü duygusunun üstesinden gelmeye çalışmaktadır.

Gösterge Çözümlemesi

Tablo 5: Resim 8'in gösterge çözümlemesi

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Eylem	Evden ayrılan çocuk	Çocuğun güvenli alanını terk etmesi, üzüntü duygusuyla yüzleşmesi

İlgili sahnede karakter güvenli alanı olan evinden çıkarak kendini keşfetmeye doğru bir adım attığı görülmektedir. Karakter bu sahneden itibaren onu bunaltan üzüntü duygusuyla yüzleşecek ve onu dönüştürmeyi deneyimleyecektir. Bu da ormana gitmesiyle mümkün olmaktadır. Orman korkularla sembolik olarak yüzleşilen hakiki bir benlik arayışının doğduğu yer olarak tanımlanmaktadır (Wilkinson,2012, s. 91). Bu bağlamda karakter ormana girerek korkularıyla yüzleşmekte ve yeni bir benlik kazanmaya doğru ilerlemektedir.

Resim 9:

Eva Eland, "Üzüntü Kapımı Çaldığında", 2019, Karışık Teknik.

Resim 9 Görüntüsel Anlatım

Resim 9'da görülen anlatıda çocuk dışarı çıkarken betimlenmektedir. Çocuğun solunda canlı bir çiçek dikkati çekmektedir. Kapı aralığında ağaç ve renkli çiçekler görünmektedir. Karakter evin dışına çıkmaya hazırlanırken tasvir edilmektedir. Sahnede pembe ve yeşilin tonları hakimdir.

Gösterge Çözümlemesi

Tablo 6: Resim 9'un gösterge çözümlemesi

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Doğa	Kapının eşiğindeki canlı çiçekler	Olumlu duygular
Nesne	Kapı	Doğum

Karakterin güvenli alan olan evi terk etmesiyle birlikte üzüntü duygusuyla barışmaktadır. Karakter evden dışarı çıkarak ormana gittiğinde gerçek hayatla temas halinde olmuş ve üzüntüsünü dönüştürebilmektedir. Karakter güvenli alan olan evinden dışarı çıkarak kendini gerçekleştirilmektedir. Ormandan evine dönen karakter artık kendini gerçekleştirdiği için kapının eşiğinde renkli çiçekler ve ağaç görülmektedir. Bir ev ya da kutsal mekanın girişi olan kapı, kutsal ve dünyevi ayrımının bir yaşam aşamasından diğerine geçişin işareti olarak yorumlanmaktadır (Wilkinson, 2018, s.235). Evin kapısı burada yeni başlangıçları temsil etmektedir. Karakter artık yeni hayatında son derece umutlu olduğu görülmektedir.

Boşluk Kitabına Giriş

Kitabın Adı: Boşluk

Yazar: Anna Llenas

İllüstratör: Anna Llenas

Baskı Yılı: 2021

Teknik: Karışık Teknik

Boşluk kitabında Julia adlı karakterin hayatı rutin bir şekilde ilerlerken başına gelen olayla hayatının altüst olması ve bu süreci olumlu anlamda dönüştürmesi konu edinilmektedir. Yaşanan yoğun acıyla birlikte Julia içinde oluşan boşlukla ne yapacağını bilmez bir haldedir. İçindeki boşluğu kapatmaya çalışan karakter hangi yolu denerse denesin bir türlü başarılı olamamaktadır. Julia ancak kendi içine bakmayı öğrendiğinde acılarını dönüştürebilmeyi öğrenebilmektedir. Mücadelenin sonunda aile, yuva, güvenli alan, içsel huzur ve güvende hissetmenin olumlu bir temsili olan evi yeniden inşa eder. Bununla birlikte geride zorlu bir süreç kalırken Julia daha güçlü bir kahraman olma yolunda bir adım atmaktadır.

Resim 10:

Anna Llenas, "Boşluk", 2021, Karışık Teknik.

Boşluk Kitabındaki Ev Metaforunun Göstergebilimsel Açıdan İncelenmesi

Resim 10 Görüntüsel Anlatım

Resim 10'da yer alan anlatıda büyük bir boşlukla kuşatılmış olan sahnenin sol kısmında dağılmış evler ve kuru ağaçlar görülmektedir. Sahnenin sağ kısmında içindeki boşlukla birlikte mutsuz bir Julia betimlenmektedir. Kompozisyonun birbirinin simetrisi olan iki dik üçgenin yerleşimiyle oluşturulduğu görülmektedir. Kompozisyonun bu şekilde yerleştirilmesi karakterin bölünmüş ruh halinin desteklendiğini söylemek mümkündür.

Gösterge Çözümlemesi

Tablo 7: Resim 10'un gösterge çözümlemesi

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Mekan	Yıkılan evler	Mutluluğun, umudun bitmesi, güvenli alanın yıkılması
Mekan	Boşluk	İçsel boşluk

Sahnede evlerin yıkılmasıyla umudun bitmesi yansıtılmaktadır. Güvenli alan olan evin artık yıkıldığı gözlemlenmektedir. Karakteri zor bir süreç beklemektedir. Julia sosyal ve içsel hayatta yeniden güvende hissetmeyi inşa etmek için artık olmayan güvenli alanı terk edip pek çok tehlikeyle dolu gerçek hayatın içine girer. Bu süreçte güvenli alanından çıkmak zorunda olan Julia gerçek hayatın zorluklarıyla karşılaşır ve bunlarla baş etmek için mücadele etmektedir. Sahnede kullanılan boşluk ile kararsızlık, umutsuzluk, eksiklik, hüznün, yarım kalmışlık hissi, güvende olmama, içsel boşluk gibi kavramlar pekiştirilmektedir.

Resim 11:

Anna Llenas, "Boşluk", 2021, Karışık Teknik.

Resim 11 Görüntüsel Anlatım

Onbirinci resimde Julia evin banyo alanında küvetteyken betimlenmektedir. Elindeki tıkaçla içsel boşluğunu kapatma arzusunda olduğu görülmektedir. Sahnenin sol kısmına ayna, musluk ve küvetin içinde Julia ve Julia'nın önünde bir adet paspas tasvir edilmektedir. Sahnenin sağ kısmında üç adet kuş görülmektedir. Resim onda olduğu gibi bu görselde de mekandaki yoğun boşluk kullanımı dikkati çekmektedir.

Gösterge Çözümlemesi

Tablo 8: Resim 11'in gösterge çözümlemesi

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Mekan	Banyo	Karakterin içsel arınma arzusu
Mekan	Boşluk	İçsel boşluk

Banyo imgesi, evin yıkılışıyla birlikte karakterin ruhunda oluşan üzüntüleri ve acıları bir nevi dürtüsel olarak temizleme ve giderme arzusu olarak yorumlanabilmektedir. Yıkanmayla arınmanın sembolüğü tek tanrılı üç din tarafından paylaşılmaktadır (N. Gardin, vd., 2019). Bu bağlamda banyo içsel bir temizlenmeyi, ruhsal bir temizlenme isteğini temsil etmektedir. Su temizleyici, dönüştürücü, maddi manevi kirlilerden arındırıcı yönü ile şifa, yeniden doğuş ve arınma gibi kavramlarla ilişkilendirilmektedir (Kurt Fidan, 2021, s. 23). Böylelikle Julia bu isteğiyle birlikte yaşamış olduğu kötü olayları unutup iyileşme ve suyun metaforik anlamını da göz önünde bulundurduğumuzda yeniden bir doğuş arzusundadır. Bu sahnede mekânın boşlukla kuşatılmış olması karakterin içsel boşluğunu pekiştiren bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Resim 12:

Anna Llenas, “Boşluk”, 2021, Karışık Teknik.

Resim 12 Görüntüsel Anlatım

On ikinci resimde Julia'nın acılarından uzaklaşarak daha mutlu bir yere ulaştığı görülmektedir. Kitabın başında güvenli alan olan evini kaybeden Julia, acılarını dönüştürdüğünde başka bir güvenli alana doğru girmektedir. Karakter acılarını kendi içine bakarak, hobiler edinerek ve benzer acılar yaşayan insanlarla bir arada olarak dönüştürebilmektedir. Julia içindeki boşluktan çıkan merdivenle birlikte çok renkli olan dünyaya adım atmaktadır. Sahnede yıldızlar, gül, kuşlar, ay gibi imgeler bulunmaktadır.

Gösterge Çözümlemesi

Tablo 9: Resim 12'nin gösterge çözümlemesi

Gösterge	Gösteren	Gösterilen
Mekan	Ev	Mutluluk, güvenli alan

İlgili sahnede Julia artık olumsuz ruh halinin yerini olumlu ruh haline bırakmaktadır. Merdiven imgesiyle birlikte yeni evine doğru ilerleyen Julia artık mutlu hissetmektedir. Çıktığı yolculuk aracılığıyla acısını dönüştürebilmiştir. Acısını dönüştürerek mutlu bir eve doğru adım atmaktadır.

Sonuç

Ev metaforu çocuğun kendini güvende hissetmesi ve erginlenmesi noktasında büyük önem taşımaktadır. Araştırmanın ışığında çocuğun sağlıklı bir psikolojik gelişimi için güvenli alan olan eve ihtiyaç duyduğu ifade edilebilmektedir. Bunun yanı sıra çocuk büyüyebilmek için evden dışarı çıkmak, hayata karışmak durumundadır. Araştırma kapsamında incelenen “Zola'nın Fili”, “Üzüntü Kapını Çaldığında” ve “Boşluk” kitaplarındaki karakterler evin dışına çıkararak gerçek hayatla yüzleşebilmektedir. Çalışmada göstergebilimsel analiz yönteminin kullanılmasıyla ev imgesinin arka planındaki anlamlar açıklanmaya çalışılmaktadır.

Simgesel olarak evrensel anlamların yer aldığı seçilen örneklerdeki anlam, biçimin alt metnini doldurmakta ve algıda oluşan kolektif kavrayış, metaforik bir çerçevede kendini var etmektedir. Araştırmanın örneklemini oluşturan “Zola'nın Fili”, “Üzüntü Kapını Çaldığında” ve “Boşluk” adlı eserlerdeki hikayeler ve hikayeleri anlamlı kılan diğer öğelerin ev metaforu bağlamında ortak kesişme noktaları bulunmaktadır. Bu doğrultuda kitaplardaki illüstrasyonlar, karakter tasarımları, mekanlar, renkler ve sayfa tasarımları gibi çeşitli göstergeler, bütüncül olarak değerlendirildiğinde ev metaforuna dair doğrulayıcı bulgular ortaya çıkmaktadır. “Zola'nın Fili” adlı kitaptaki diğer çocuk karakter, Zola ile tanışıp onunla arkadaş olduktan sonra yaşadığı dönüşüm, aynı zamanda

onun ve onunla aynı kaderi paylaşan Zola'nın da kendini gerçekleştirme sonucunu doğurmaktadır. Kitabın illüstrasyonlarında her iki karakter de kendi evindedir ve ev metaforu, karakterlerin güvenli alanını sembolize eder. Kendi güvenli alanlarından çıkamayan karakterler, özgüvensizliklerini yıkacak cesareti bulduklarında birleşip yeni bir güvenli alan imgesi olan ev metaforunun simgesel gerçekliğini ortaya çıkarmaktadır. İlgili örneklemedeki sayfa tasarımlarında yer alan büyük boşluklar, karakterlerin kendi evlerindeki, bir nevi kolektif bilinçdışı yer alan dış dünyaya kapalı bir korunaklı bölgeleri, zihindeki arkadaş edinme arzularına dair oluşan içsel boşluklardır. Mekan olarak ev seçilmesi ve makaledeki ev metaforunun evrensel imgelemi bu noktada kendini doğrularken aynı zamanda karakter tasarımlarında dikkat çeken renk uyumu da iki farklı kutbun bir araya gelmesi gerektiğine dair "aynı evde/yuvada bir araya gelme" gereksinimini de göstermektedir. Zola'nın arkadaşının daha sıcak ve Zola'nın daha soğuk renklere sahip olması, sıcak ve soğuk renklerin tamamlayıcı özelliğini ortaya çıkarmakta, bununla birlikte ev metaforunun derinliği renk bütünlüğü olarak da görülmektedir. Örnekleme kapsamında seçilen diğer kitaplarda da aynı şekilde bu anlam devam etmekte, "Üzüntü Kapını Çaldığında" isimli eserde yine kendi güvenli alanının dışına çıkmak istemeyen ana karakter olan küçük çocuk, kendini gerçekleştirmek için kabul etmesi gereken bir gerçekle yüzleşir ve dönüşüm yaşar. Ev metaforu bu bağlamda kendini doğrularak güvenli alan imgesi olmakla birlikte aynı zamanda, karakterin dönüşümü için gerekli olan önemli bir mabettir. Örneklemedeki çizimlerdeki sahnelerde kompozisyonlar minimal bir şekilde düzenlenmektedir. Dikkati dağıtan veya odağı bozan herhangi bir başka nesneye rastlanmamaktadır. Bu bağlamda ele alınan ev metaforu, yalınlığıyla sadece hikayeye odaklanılmasını sağlayan bir mekan olarak tasvir edilmiştir. Karakter tasarımlarındaki renk seçimi de iki farklı kutbun bir araya gelmesiyle uyumlu bir imgesel bütünlük oluşturduğu görülmektedir. Su yeşili ve soluk kırmızı renklerinin kitabın renk skalasındaki yerleri birbirinden uzak gibi görünse de aslında bir arada kullanıldıklarında bütünlük sağladığı görülmektedir. İki zıt rengin bir arada kullanımıyla bütüncül bir anlamın ortaya konulduğunu söylemek mümkündür. Araştırma kapsamında seçilen "Boşluk" adlı kitapta da bir önceki eserlerde olduğu gibi güvenli alan olarak imgelenen ev metaforu yıkılır ve karakterin geçirdiği sancılı süreç son bulduğunda yeni ve daha güzel bir eve kavuşur. Renk seçimi ise kitabın kahramanı Julia, ilk etapta renkli bir kıyafet giyerken evin yıkılışıyla birlikte renksiz ve daha soluk kıyafetlerde görülür. Karakter tasarımındaki en dikkat çekici unsur olan boşluk ise evsizlik ve bununla birlikte gelen güvende hissetmeme duygularını güçlendirmektedir. Örnekleme kapsamında incelenen kitaplarda dönüşüm için evinden çıkan karakterler, evlerine geri döndüklerinde daha güçlü olarak hayatlarına devam edebilmektedir. Güvenli alanlarının yıkılışıyla birlikte tekrar inşa edilebilmesi için geçirmeleri gereken süreçler vardır. Bunlar iki farklı kutuptur ve ikisi bir arada olduğunda ve birlikte değerlendirildiğinde kendi dünyalarındaki anlamı oluştururlar. Kahramanlar yaşadıkları çatışmaların üstesinden gelmek için mücadele etmek zorundadırlar. Bu geçmişten günümüze kadar gelen bir hayat öğretisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Karakterin hikaye boyunca karşılaştığı tecrübe ve öğretiler, karaktere hayatında kalıcı bir deneyim ve öngörü kazandırır. Resimli çocuk kitapları, masallar ve bu tür eserler, çocuğa psikolojik olarak öğreti kazandırırken bunu aynı zamanda kolektif bilinçdışının evrensel imgeleriyle yapar. Bu noktada öğretiyi kazanan çocuk, zaman içinde bu öğretiyi hayatının belli noktalarına farkında olmadan entegre etmektedir.

Bu makalede yer alan kitapların göstergebilimsel olarak incelenmesi, resimli çocuk kitaplarındaki illüstrasyonların imgesel önemini vurgulamaktadır. Bununla birlikte bir grafik tasarım öğrencisi veya grafik tasarımcının, illüstratörün bu metaforları okuyabilmesi mesleki açıdan önem taşımaktadır. Kullanılan imgeler ve hikayedeki izdüşümleri, ortaya konulan bulgularla beraber grafik tasarım sanatının göstergebilimsel anlamda çok daha derin olduğunu göstermektedir. Sanat, gelişim olduğu sürece derinleşen ve zenginleşen bir alandır ve tasarım unsurlarının kullanım biçimlerine göre kişisel bir özgünlük oluşturur. Çalışmada analiz edilen sahneler görselleriyle birlikte verilmiş olup sahnelerin daha anlaşılabilir olması adına tek tek ayrılmış, görüntüsel anlatım ve gösterge tablosu ile

birlikte verilmektedir. Araştırmaya ev imgesiyle birlikte evin odaları da dahil edilmiş olup bütüncül bir metafor analizi yapılması hedeflenmektedir. Araştırmanın sonucunda evin güvenli alanı temsil ettiği, evdeki boşluk kullanımının karakterlerin içindeki boşlukları görsel olarak tasvir ettiğini söylemek mümkündür. Evde bulunan kutuların bilinçaltını, kapının doğum kavramını ve banyonun içsel arınma arzusunu temsil etmesi çeşitli kaynaklara dayandırılarak açıklanmaya çalışılmaktadır. Çalışma ile birlikte ev metaforunun anlam katmanları irdelenerek, ev metaforunun illüstrasyon alanındaki kullanımını açıklamada katkı sağladığı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Alagöz, H. F. (2023). Cenap Şehabettin Şiirinde Ev'in Psikanalitik Boyutları. *Turkish Studies Language and Literature*. 18(1). 31-47.
- Ambrose, G. ve Harris, P. (2012). *Grafik Tasarımın Temelleri*, (M. E. Uslu, Çev.). İstanbul:Literatür Yayınları.
- Bachelard, G. (2014). *Mekânın Poetikası*, (A. Tümerteki, Çev.). İstanbul:İletişim Yayınları.
- Bircan, U. (2015). Roland Barthes ve Göstergibilim. Ondokuz Mayıs Üniversitesi *SBARD Dergisi*. 26. 17-41.
- Dağ, E. S. (2015). *İllustrasyonun İkinci Altın Çağı* İstanbul: Grafik Tasarım Yayıncılık.
- Dönmez, I. (2014). *Freud'un Düş Kuramları ve Sürrealistler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gardin, N. ve Olorenshaw, R. (2019). *Larousse Semboller Sözlüğü*, Ö. F. Harman ve İ. Taşpınar, (Ed.), Su (554-556). İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları
- Graham-Dixon, A. (2010). *Sanat Atlası*, (A. Sabuncuoğlu, B. Kovulmaz, E. Gür, A. Savcı, F. Savcı, Çev.). İstanbul: Boyut Yayıncılık.
- Kadioğlu, Ş. (2021). Home In Western Literature. R. Özer Taniyan ve S. Çırak, (Ed.), *Dramın Evi Evin Dramı: Isabelle'nin Evi* (294-307). İstanbul: Kriter Yayınları.
- Kurt Fidan, M. (2021). Kutsal Suyun İzinde: Suya Yüklenen Dini ve Sembolik Anlamlar. *İLSAM Akademi Dergisi*, 1(1). 1-27.
- Özden, K. (2013). V for Vendetta'da Mitolojik Öğeler, Simgeler ve Ritler. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 2(1). 190-214.
- Prudhoe, M. C. (2003). Picturebooks and the Art of Collage Picture Books and the Art of Collage, *Childhood Education*. 80:1, 6-11.
- Salisbury, M. ve Styles M. (2012). *Children Picturebooks: The Art of Visual Storytelling*, London: Laurence King Publishing.
- Şahin, G. (2004). Okul Öncesi Dönem Çocuk Kitaplarında Görsel Bir Uyarıcı Olarak Resim. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 9/3 Winter 2014, s. 1309-1324.
- Teber, E. (1999). Bir Anatomi Dersi: Ev. V. Çorlu (Ed.), *Homo Sapiens'in Kendine Mekan Arayışı Serüveni* (250-257). İstanbul:Yapı Kredi Yayınları.
- Wilkinson, K. (2018). *Semboller ve İşaretler* (S. Toksoy, Çev.). İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Görsel Kaynakça

Resim 1: Bir at resmi, Lascaux Mağarası, <https://artsandculture.google.com/asset/a-piece-from-the-panel-of-the-so-called-chinese-horses-lascaux-0003/IQERwCivvvg6NA>, Erişim Tarihi:25.05.2024.

Resim 2: Hoffman, Struwellpeter Kitabından İllustrasyon, <https://www.kulturkaufhaus.de/de/detail/ISBN-0090204829316/Kinderfilm/Der-Struwellpeter>, Erişim Tarihi:25.05.2024.

Resim 3: Maurice Sendak, “Where The Wild Things Are” Kitap Kapağı İllüstrasyonu, <https://www.thoughtco.com/where-the-wild-things-are-maurice-sendak-626391>, Erişim Tarihi:25.05.2024.

Resim 4, 5, 6: Yazar: Randall de Seve, İllüstratör: Pamela Zagarenski “Zola’nın Fili”, 2021, Karışık Teknik, De Seve, R. (2019). Zola’nın Fili, (S. Özge, Çev.). İstanbul: Kva Çocuk Sincap Yayıncılık.

Resim 7, 8, 9: Eva Eland, “Üzüntü Kapını Çaldığında”, 2019, Karışık Teknik, Eland, E. (2019). Üzüntü Kapını Çaldığında, (S. Çelik, Çev.) İstanbul: Martı Çocuk Yayınları.

Resim 10, 11, 12: Anna Llenas, “Boşluk”, 2021, Karışık Teknik, Llenas, A. (2020). Boşluk, (S. Öge, Çev.). İstanbul: Nesin Yayıncılık.